

בס"ד. שיחת כ"ד טבת ה'תשי"א.

בלתי מוגה

א. כ"ק מו"ח אדמו"ר השתדל בחיזוק והפצת תקנת רבינו הזקן לסדר חלוקת הש"ס¹, וסיפרי², שפעם היו נוהגים לסדר חלוקת הש"ס ב"ט כסלו, אבל משנת תרס"ג ואילך היו מסדרים חלוקת הש"ס בכ"ד טבת, מפני אפס הפנאי ב"ט כסלו.

ויש לבאר הקשר והשייכות שבין י"ט כסלו לכ"ד טבת — שבשניהם הי' ענין של יציאה ממאסר: ב"ט כסלו — היציאה מהמאסר בפטרבורג, ובכ"ד טבת — יציאת הנשמה מ"מאסר" הגוף.

ובכ"ד טבת גופא מסדרים חלוקת הש"ס (לא בליל כ"ד טבת, אלא) במוצאי כ"ד טבת, כי, לפני חלוקת הש"ס מחדש צריכים לסיים לימוד הש"ס שחילקו בשנה שעברה, וכיון שיתכן שישנם כאלה שלא הספיקו לסיים את המסכת שעלתה בחלקם, דבר שיכול לגרום חסרון וגרעון ח"ו (לא רק בנוגע ללימוד שלהם, אלא) גם בכללות הלימוד של כל המשתתפים בחלוקת הש"ס, לכן, נותנים להם עוד כ"ד שעות על מנת להשלים הלימוד, ודוחים למוצאי היום את חלוקת הש"ס מחדש לקראת השנה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה אמן.

וע"פ מנהג ישראל בסיום מסכת (ועאכו"כ בנדו"ד — סיום כל המסכתות שבש"ס) לומר "הדרן" — אומר עתה (לפני או לאחרי חלוקת הש"ס) גם "הדרן".

— גם בשנה שעברה נערך סיום ואמרתי "הדרן"³, ובהסיום בשנה זו אומר ה"הדרן" (לא בענין שנאמר אז, אלא) בענין אחר, שמא ישנם כאלה שזוכרים את ה"הדרן" שנאמר בשנה שעברה, (והוסיף בחיוך:) ומה גם שיתכן שיפריכו את הדברים שיאמרו ב"הדרן", ובמילא, לא כדאי לומר אותו "הדרן" שנאמר בשנה שעברה, שאז לוקחים "סיכון" על שני

(2) ראה בקונטרס שי"ל ליום כ"ד טבת שנה זו בסופו (לקו"ח ח"ד תקצח, א).

(3) נדפס ב"רשימות" חוברת יב ע' 36 ואילך. וראה גם ספר ימי בראשית ס"ע 51 ואילך.

(1) תניא (קו"א) קסג, א. וראה בארוכה קונטרס ע"ד חלוקת הש"ס ב"ט כסלו (תו"מ הדרנים על הרמב"ם וש"ס ע' תסג ואילך. התועודיות תשנ"ב ח"א ע' 431 ואילך).

ה"הדרנים" (של ב' השנים), ולכן אומר "הדרן" אחר, שאז הסיכון הוא רק על "הדרן" אחד.

ב. סידרו חלוקת הש"ס, ובאמצע החלוקה אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:

בסידור חלוקת הש"ס צריכים להשתדל לא רק עבור כל המסכתות (לחלק כל מסכתות הש"ס), אלא גם עבור כל האנשים — שכל אחד ישתתף בחלוקת ולימוד הש"ס⁴.

ג. בנוגע לההדרן על סיום חלוקת הש"ס — הרי בעמדנו בשנת ההסתלקות בסמיכות ליאצייט, נתעכב (לא על סיום הש"ס ממש, אלא) על ענין השייך להסתלקות באחת הסוגיות האחרונות בסוף מסכת נדה: "ת"ר שנים עשר דברים שאלו אנשי אלכסנדריא את ר' יהושע בן חנניא, ג' דברי חכמה (הלכה), ג' דברי הגדה, ג' דברי בורות, ג' דברי דרך ארץ", ובהמשך הסוגיא מפרטת הגמרא הג' דברי בורות — "אשתו של לוט מהו שתטמא, אמר להם מת מטמא ואין נציב מלח מטמא, בן שונמית מהו שייטמא, אמר להן מת מטמא ואין חי מטמא, מתים לעתיד לבוא צריכים הזי' שלישי ושביעי או אין צריכין, אמר להן לכשיחיו נחכם להן, איכא דאמרי לכשיבוא משה רבינו עמהם" — ששייכים לענין ההסתלקות.

— הטעם שרצוני לומר ה"הדרן" בענין השייך להסתלקות, אף שלכאורה אין קשר ושייכות בין סיום חלוקת הש"ס לענין ההסתלקות, הוא, משום שענין ההסתלקות של הרבי חודר כל מציאותו של חסיד, כל רמ"ח אבריו, ובמילא ה"ז מתבטא וניכר בכל עניניו.

כ"ק מו"ח אדמו"ר סיפר⁵ שאביו כ"ק אדנ"ע פירש הפסוק⁶ "עקב אשר שמע אברהם בקולי", שגדלותו של אברהם אבינו היתה ניכרת לא רק במוחו ולבו (שכל ורגש), אלא גם בידיו ורגליו (כלי המעשה), עד

לוקח לעצמו (המו"ל).

(5) סט, סע"ב (ובפרש"י).

(6) ע, ב.

(7) אג"ק שלו ח"ג ע' תקסח ואילך. וש"נ.

(8) תולדות כו, ה.

סוכה (ראה בקונטרס הנ"ל בתחלתו (לקו"ד שם תקפג, ב)).

(4) כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר להמונה על סידור חלוקת הש"ס לרשום את שמו (של כ"ק אדמו"ר שליט"א) על מסכתות סוכה וסנהדרין: מסכת סוכה — לוקח עבור כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע*, ומסכת סנהדרין —

(* בכ"ד טבת האחרון בחיים חיותו בעלמא דין, לקח כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע מסכת

להעקב שברגל, שגם בהעקב שברגל הי' ניכר שזהו ה"עקב" של אברהם. — ולהעיר, שזהו תוכן פס"ד הרמב"ם⁹ "כשם שהחכם ניכר בחכמתו ובדעותיו. . . כך צריך שיהי' ניכר במעשיו במאכלו ובמשקוהו כו' בהילוכו וכו'", גם בדברים הכי חיצוניים. — וסיים כ"ק אדנ"ע שכן הוא גם בנוגע לחסיד, שענין החסידות צ"ל ניכר בכל מציאותו עד להעקב שברגל, "א' חסידות'ע פיאטע".

ועד"ז בנדו"ד: אם ענין ההסתלקות ניכר רק בהרגש הלב או בהבנת המוח, אבל בענינים של פועל לא ניכר שינוי בין מצב ההוה (לאחרי ההסתלקות) להמצב בשנים שלפנ"ז, ה"ז הוכחה שענין ההסתלקות לא חדר בכל רמ"ח אבריו, ולא מונח עליו חותם ההסתלקות; ענין ההסתלקות צריך להיות חדור בכל מציאותו, ובמילא, ה"ז ניכר בכל הענינים.

ד. ה"הדרן" — נדפס ב"רשימות" חוברת קכט¹⁰, ובלקו"ש חי"ח ע' 239 ואילך.

בתחלת הדברים הקדים כ"ק אדמו"ר שליט"א, שאף שיש חילוק בין הלכה לאגדה, ועד שאמרו בירושלמי¹¹ ש"אין למדין מן האגדות", הרי, כלל זה הוא רק במקום שהלימוד מהאגדות הוא בסתירה להמפורש בחלק ההלכה, אבל במקום שהאגדות אינם בסתירה לחלק ההלכה למדים מהם וסומכים עליהם¹², ולא עוד אלא שגם במקום שיש סתירה מחלק ההלכה, אין למדין מן האגדות הלכה למעשה, אבל סברא בלבד יכולים ללמוד מאגדות גם במקום שיש סתירה מחלק ההלכה, וראי' לדבר, שמצינו שלמדים סברא גם מדעת יחיד אף שהרבים חולקים עליו¹³, ובודאי יכולים ללמוד סברא מאגדות, חלק שלם בתורה! ועאכו"כ בנוגע ללימוד סברא בלבד, ובמקום שאין סתירה מחלק ההלכה — בודאי למדים מן האגדות.

ובסיום הענין אמר:

האמור לעיל (בההדרן) ש"נוגע במת טמא ו) אין מת עצמו טמא"¹⁴ שנאמר בנוגע לכל ישראל, מודגש יותר אצל צדיק ונשיא ישראל שאינו

(9) הל' דעות רפ"ה. בסופו (כרך א ס"ע קלב. וש"נ).
 (10) לשלימות הענין — נדפס לקמן ע' 13 ראה עדיות פ"א מ"ה. הקדמת הרמב"ם לפיהמ"ש (ד"ה אם כן).
 (11) פאה פ"ב ה"ד.
 (12) יל"ש חוקת רמז תשסא (מספרי זוטא עה"פ חוקת יט, יא).
 (13) יל"ש חוקת רמז תשסא (מספרי זוטא עה"פ חוקת יט, יא).
 (14) יל"ש חוקת רמז תשסא (מספרי זוטא עה"פ חוקת יט, יא).

מטמא, כפסק ר' חיים כהן¹⁵ ש"הי' אומר אילמלי הייתי כשנפטר ר"ת הייתי מטמא לו", ובפרט בנשיא ש"הכל מטמאין לו"¹⁶, וכמנהג ישראל שגם כהנים משתטחים על קברי צדיקים משום שצדיקים אינם מטמאין, [ואף שיש שקו"ט בדברי רבינו חיים¹⁷ — ה"ז רק ע"פ נגלה תורה, היינו, בדרגת התורה כפי שנתלכשה בעולם, מלשון העלם (והסתר)¹⁸, משא"כ ע"פ פנימיות התורה, אילנא דחיי כו"¹⁹. ובפרט שגם ע"פ נגלה תורה יש ראיות וסמוכין לכך שצדיקים אינם מטמאין].
ולא זו בלבד שאין מטמאין, אלא אדרבה, על ידם נעשית הוספה ועלי' בטהרה וקדושה כו'.

* * *

ה. דובר לעיל²⁰ שבעליית הנשמה לאחר ההסתלקות ישנם ב' זמנים של עליות: (א) עליית הנשמה במשך י"א חודש, (ב) עליית הנשמה ביום היאָרצייט (שאז נעשית עלי' גדולה יותר, ולכן נוהגים לעלות לתורה וכו'). וישנו הזמן הממוצע ביניהם, שבו עומדים עתה, לאחר סיום י"א חודש, ולפני היאָרצייט.

וע"פ הפתגם הידוע שאצל יהודים אף פעם לא מאוחר²¹ — יכולים עדיין להשלים גם את כל עניני העבודה דלימוד תורתו והליכה באורחותיו שהיו צריכים להעשות במשך הי"א חודש, כך, שלקראת היאָרצייט, בעוד כשבועיים, יושלמו כל הענינים שהרבי רצה, רוצה עכשיו, ונותן כחות להביא את רצונותיו מהכח אל הפועל.

וכשישלימו לקראת היאָרצייט כל עניני העבודה דלימוד תורתו והליכה באורחותיו, אזי יקבלו השכר המרומז בסיום הש"ס — "כל השונה הלכות .. מובטח לו שהוא בן עולם הבא, שנאמר²² הליכות עולם לו, אל תקרי הליכות אלא הלכות":

ובהקדם הכלל הידוע²³ שהלימוד ד"אל תקרי כו' אלא כו"י אינו

(20) שיחת ט' טבת ס"ב ואילך (לעיל ע' 167 ואילך).

(21) ראה גם שיחת י"ט כסלו סכ"ב (לעיל ע' 131). וש"נ.

(22) חבקוק ג, ו.

(23) ראה ס' הליכות אלי ס"ג. ועיין מו"נ ח"ג פמ"ג. שו"ת הרדב"ז ח"ג תשובה אלף סח (תרמ"ג). אנציק' תלמודית ערך אל תקרי (כרך ב' בתחלתו).

(15) תוד"ה אותו — כתובות קג, ב.

(16) רמב"ם הל' אבל פ"ג ה"י. טושו"ע יו"ד סו"ט שעד.

(17) ראה בספרים שנשמנו בלקו"ש ח"ח ע' 234 הערה 55.

(18) לקו"ת שלח לו, ד. ובכ"מ.

(19) זח"ג קכד, ב (ברע"מ). הובא ונת' בתניא אגה"ק סכ"ו.

שולל הפירוש הפשוט, אלא מוסיף עליו עוד פירוש, ונמצא, שישנם ב' הפירושים — הליכות והלכות — גם יחד, היינו, שגם ב"הליכות עולם" (בלכתו בעולם) ה"ה "שונה הלכות", עיי' שההלכות חקוקים במוח הזכרון, שאז, "גם בשעה שאינו עוסק בתורה .. הקב"ה שוכן עד בקרבו גם כשעוסק במילי דעלמא ("הליכות עולם"), מאחר שהתורה חקוקה במוח הזכרון", כמבואר בלקו"ת²⁴.

ועד"ז בנוגע ללימוד תורתו של הרבי — שכאשר דברי תורתו חקוקים במוח הזכרון, ה"ה בהתקשרות תמידית (גם בשעה שאינו עוסק בתורה), ובלשון הלקו"ת²⁴: "בלי שום הפסק ופירוד לעולם אפילו רגע א"²⁵.

ואז, "מובטח לו — מבטיחים לו בהבטחה גמורה — שהוא בן עולם הבא", דיש לומר הפירוש בזה, שבעוה"ז גופא²⁶ הוא "בן עוה"ב", ע"ד מארז"ל²⁷ "עולמך תראה בחיך", היינו, שמתבטלים כל ההעלמות וההסתרים, וזוכה לראות את הרבי (לא רק כפי ש"עומד ומשמש במרום"²⁸, אלא) גם בבואו לעוה"ז הגשמי, ובלשון הגמרא (לעיל בההדרן) "שיבוא משה רבינו — כולל גם משה רבינו שבדורנו — עמהם".

* * *

1. ברצוני לספר שני סיפורים ע"ד הנהגת רבותינו נשיאינו²⁹, שהעמידו את עצמם בסכנת נפשות לטובת כלל ישראל, גם במקום שע"פ דין היתה יכולה להיות ההנהגה באופן אחר:

פעם³⁰ אחת נסע כ"ק מו"ח אדמו"ר לפטרבורג כדי להשתדל לבטל גזירה שעמדו לגזור על בני ישראל במדינה ההיא, ולאחרי מאמצים עלה בידו להשיג ראיון אצל השר הממונה על ענין זה (בהשתדלותו של א' ממכריו של השר), שקבע את זמן הראיון לליל

24) ס"פ קדושים. בהקדמתו לפיהמ"ש (ד"ה כי כל מצוה).

25) וראה זח"א קלג, רע"א.

26) הקשר והשייכות דב' הסיפורים לתוכן

ההתוועדות — אינו ברור. ויש אומרים, שכ"ק

אדמו"ר שליט"א התייחס — ברמו — למעמד

מסירת "כתב ההתקשרות" בליל כ"ד טבת

(ראה ימי בראשית ע' 344-7). — המו"ל.

27) (ראה ימי בראשית ע' 344-7). — המו"ל.

28) (ראה ימי בראשית ע' 344-7). — המו"ל.

29) (ראה ימי בראשית ע' 344-7). — המו"ל.

30) (ראה ימי בראשית ע' 344-7). — המו"ל.

24) ס"פ קדושים.

25) ראה גם שיחה הנ"ל סט"ז (לעיל ס"ע

126).

26) ע"ד מ"ש הרמב"ם (הל' תשובה

ספ"ח) ש"זה שקראו אותו חכמים העולם

הבא לא מפני שאינו מצוי עתה .. הרי הוא

מצוי ועומד כו".

27) ברכות יז, סע"א.

28) סוטה יג, סע"ב (לגירסת הרמב"ם

שבת. דירתו של השר היתה בפרבר של פטרבורג, חוץ לתחום שבת, ולכן הקדים כ"ק מו"ח אדמו"ר ונסע לפרבר בערב שבת, וכיון שאף יהודי לא גר בקירבת מקום, הוכרח להכנס ולשהות במשך כל השבת (לפני זמן הראיון ולאחריו) בבית מרזח, בין שיכורים וגזלנים, במצב של סכנת נפשות, ושם התפלל ועשה קידוש וכו', ומשם הלך לארמונו של השר, בלוויית בעה"ב שהסכים ללוותו עד שער הארמון, אבל לא בחצר הארמון, שהי' מקום סכנה בגלל הכלבים הגדולים שהסתובבו שם, וגם לא בדרך חזרה, שהוצרך לילך לבדו בלילה, בקור הגדול וכו' — אע"פ שע"פ דין הי' מותר לו לחלל השבת בשביל הראיון עם השר כיון שזהו"ע של פקוח נפשות דכל בני ישראל שבמדינה ההיא, כך, שהי' יכול לשבות בפטרבורג ולנסוע אל השר בשבת, ולא הי' צריך לשבות בבית המרזח עם כל הסיכונים שבדבר.

וכמו כן ישנו סיפור אודות רבינו הזקן שהעמיד את עצמו בסכנה במקום שע"פ דין הי' יכול להתנהג באופן אחר³¹.

---

(31) הסיפור, המשך וסיום הענין — חסר (המור"2).